Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 13 listopada 2014 r.*

Odwołanie — Członek Parlamentu Europejskiego — Dodatki na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem funkcji parlamentarzysty — Zwrot nienależnego świadczenia — Odzyskanie — Przedawnienie — Rozsądny termin

W sprawie C-447/13 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wniesione w dniu 2 sierpnia 2013 r.,

Riccardo Nencini, zamieszkały w Barberino di Mugello (Włochy), reprezentowany przez M. Chitiego avvocato,

wnosząca odwołanie,

w której drugą stroną postępowania jest:

Parlament Europejski, reprezentowany przez S. Seyr oraz N. Lorenza, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: R. Silva de Lapuerta, prezes izby, K. Lenaerts, wiceprezes Trybunału, pełniący obowiązki sędziego drugiej izby, J.C. Bonichot (sprawozdawca), A. Arabadjiev i J.L. da Cruz Vilaça, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Szpunar,

sekretarz: M. Aleksejev, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 3 kwietnia 2014 r.,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 19 czerwca 2014 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: włoski.

Wyrok

1 W swym odwołaniu R. Nencini wnosi o uchylenie wydanego przez Sąd Unii Europejskiej wyroku Nencini/Parlament (T-431/10 i T-560/10, EU:T:2013:290, zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem"), po pierwsze, ze względu na oddalenie przez Sąd w sprawie T-560/10 jego żądań zmierzających tytułem głównym do stwierdzenia nieważności decyzji sekretarza generalnego Parlamentu Europejskiego z dnia 7 października 2010 r. w sprawie odzyskania określonych kwot pobranych przez wnoszącego odwołanie, będącego byłym członkiem Parlamentu Europejskiego, z tytułu zwrotu nienależnie wypłaconych kosztów podróży i kosztów zatrudnienia asystentów parlamentarnych, noty debetowej dyrektora generalnego dyrekcji generalnej Parlamentu ds. finansowych nr 315653 z dnia 13 października 2010 r. oraz wszelkich aktów z nimi związanych lub wcześniejszych, a także, tytułem pomocniczym, żądania zmierzającego do przekazania sprawy do sekretarza generalnego Parlamentu celem ponownego określenia, zgodnie z zasadą słuszności, kwot podlegających odzyskaniu, i po drugie, ze względu na obciążenie wnoszącego odwołanie we wspomnianym wyroku całością kosztów postępowania w sprawie T-560/10 i częścią kosztów postępowania w sprawie T-431/10.

Okoliczności powstania sporu

2 Okoliczności powstania sporu, które zostały przedstawione w pkt 1–8 zaskarżonego wyroku, można streścić w następujący sposób.

3 Wnoszący odwołanie był członkiem Parlamentu kadencji 1994–1999.

4 W wyniku dochodzenia przeprowadzonego przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) w grudniu 2006 r. Parlament wszczął postępowanie kontrolne w sprawie kosztów zatrudnienia asystentów parlamentarnych i kosztów podróży, dotyczące między innymi wnoszącego odwołanie.

5 W dniu 16 lipca 2010 r. sekretarz generalny Parlamentu wydał decyzję nr 311847 w sprawie dotyczącej wnoszącego odwołanie procedury odzyskania określonych kwot nienależnie wypłaconych tytułem zwrotu kosztów podróży i zatrudnienia asystentów parlamentarnych (zwaną dalej „pierwszą decyzją sekretarza generalnego").

6 Sekretarz generalny w swej pierwszej decyzji z dnia 16 lipca 2010 r. zredagowanej w języku angielskim stwierdził, że kwota wynosząca ogółem 455 903,04 EUR (z czego 46 550,88 przypadało na koszty podróży a 409 352,16 EUR na koszty zatrudnienia asystentów parlamentarnych) (zwana dalej „sporną sumą") została nienależnie wypłacona wnoszącemu odwołanie na podstawie przepisów dotyczących kosztów oraz diet posłów Parlamentu podczas jego kadencji. Wnoszący odwołanie otrzymał od dyrektora generalnego dyrekcji generalnej Parlamentu ds. finansowych notę debetową nr 312331 z dnia 4 sierpnia 2010 r. (zwaną dalej „pierwszą notą debetową") w sprawie odzyskania spornej sumy.

7 W dniu 7 października 2010 r. sekretarz generalny Parlamentu wydał decyzję, zredagowaną w języku włoskim, która zastępowała pierwszą decyzję sekretarza generalnego (zwaną dalej „drugą decyzją sekretarza generalnego"). Decyzji tej towarzyszyła nota debetowa dyrektora generalnego dyrekcji generalnej Parlamentu ds. finansowych nr 315653 z tego samego dnia, która zastępowała pierwszą notę debetową w odniesieniu do spornej sumy (zwana dalej „drugą notą debetową"). Wspomniane dwa akty zostały podane do wiadomości dłużnika w dniu 13 października 2010 r.

Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

8 Na podstawie skargi złożonej w sekretariacie Sądu w dniu 24 września 2010 r. wnoszący odwołanie zaskarżył w sprawie T-431/10 pierwszą decyzję sekretarza generalnego, pierwszą notę debetową, a także wszystkie inne akty z nimi związane lub wcześniejsze.

9 Na podstawie skargi złożonej w sekretariacie Sądu w dniu 10 grudnia 2010 r. wnoszący odwołanie zaskarżył w sprawie T-560/10 drugą decyzję sekretarza generalnego i drugą notę debetową oraz pierwszą decyzję sekretarza generalnego, pierwszą notę debetową, a także wszystkie inne akty z nimi związane lub wcześniejsze.

10 Wnioski o zastosowanie środków tymczasowych, z którymi wystąpił równocześnie wnoszący odwołanie, zostały oddalone wydanymi przez prezesa Sądu postanowieniami Nencini/Parlament (T-431/10 R, EU:T:2010:441) i Nencini/Parlament (T-560/10 R, EU:T:2011:40).

11 Dwie sprawy T-431/10 i T-560/10 zostały połączone do łącznego rozpoznania na etapie pisemnym i ustnym postępowania oraz do celów wydania wyroku.

12 Na rozprawie w dniu 18 kwietnia 2012 r. wnoszący odwołanie poinformował Sąd o cofnięciu skargi w sprawie T-431/10.

13 W zaskarżonym wyroku Sąd uwzględnił cofnięcie skargi w sprawie T-431/10 przez wnoszącego odwołanie i w konsekwencji zarządził wykreślenie sprawy z rejestru.

14 Orzekając w sprawie T-560/10, Sąd stwierdził, że żądania wnoszącego odwołanie zmierzające do stwierdzenia nieważności wszystkich aktów „związanych [z drugą decyzją sekretarza generalnego] lub wcześniejszych" od niej były skierowane przeciwko aktom czysto przygotowawczym, w wyniku czego były niedopuszczalne.

15 Sąd stwierdził ponadto, że żądania wnoszącego odwołanie zmierzające do stwierdzenia nieważności drugiej noty debetowej odnosiły się do aktu czysto potwierdzającego drugą decyzję sekretarza generalnego i w konsekwencji również były niedopuszczalne.

16 Sąd oddalił co do istoty żądania wnoszącego odwołanie zmierzające do stwierdzenia nieważności drugiej decyzji sekretarza generalnego.

17 W zaskarżonym wyroku Sąd obciążył wnoszącego odwołanie kosztami postępowania w sprawie T-560/10, w tym kosztami postępowania w przedmiocie środka tymczasowego i orzekł, że w sprawie T-431/10 każda ze stron pokrywa własne koszty, w tym koszty postępowania w przedmiocie środka tymczasowego.

Odwołanie

18 Wnoszący odwołanie wnosi do Trybunału o:

— uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie, w jakim oddalono w nim jego żądania stwierdzenia nieważności drugiej decyzji sekretarza generalnego;

— tytułem ewentualnym przekazanie sprawy sekretarzowi generalnemu Parlamentu Europejskiego w celu określenia, zgodnie z zasadą słuszności, wysokości należnej sumy; oraz

— obciążenie Parlamentu Europejskiego kosztami postępowania przed Sądem w sprawach T-431/10 i T-560/10 oraz kosztami postępowania przed Trybunałem.

19 Parlament wnosi o oddalenie odwołania i obciążenie wnoszącego odwołanie kosztami postępowania.

W przedmiocie odwołania

20 Wnoszący odwołanie podnosi pięć zarzutów na poparcie swojego odwołania. Jego pierwsze cztery zarzuty wykazują związek ze względami, z powodu których Sąd oddalił jego argumentację zmierzającą do stwierdzenia nieważności drugiej decyzji sekretarza generalnego. Jego piąty zarzut dotyczy obciążenia go kosztami zasądzonymi przez Sąd zarówno w sprawie T-431/10, jak i w sprawie T-560/10.

21 Parlament podnosi, że zarzuty te są niedopuszczalne lub bezzasadne.

W przedmiocie żądań odwołania w zakresie, w jakim dotyczą one obciążenia kosztami postępowania w sprawie T-431/10

22 Należy przypomnieć, że na podstawie art. 58 akapit drugi statutu Trybunału Sprawiedliwości odwołanie nie może dotyczyć wyłącznie ustalenia wysokości kosztów postępowania lub wskazania strony je ponoszącej.

23 W tym zakresie należy zauważyć, że w sprawie T-431/10 sentencja zaskarżonego wyroku zawiera pkt 3 i 4, zgodnie z którymi odpowiednio sprawa ta zostaje wykreślona z rejestru Sądu i każda z jej stron pokrywa własne koszty.

24 Wnoszący odwołanie kwestionuje jednak w niniejszym odwołaniu jedynie motywy tej części zaskarżonego wyroku, które odnoszą się do pkt 4 jego sentencji, dotyczącego kosztów.

25 Tymczasem, jak wynika ze wspomnianego postanowienia statutu Trybunału Sprawiedliwości, kontrola obciążenia kosztami nie należy do jego kompetencji (zob. w szczególności postanowienie Eurostrategies/Komisja, C-122/07 P, EU:C:2007:743, pkt 24).

26 Żądania odwołania w zakresie, w jakim dotyczą obciążenia kosztami postępowania w sprawie T-431/10, są niedopuszczalne. Żądania odwołania należy więc odrzucić w zakresie, w jakim odnoszą się do tej sprawy.

W przedmiocie żądań odwołania w zakresie, w jakim dotyczą sprawy T-560/10

Argumentacja stron

27 Wnoszący odwołanie, po tym, jak bezskutecznie podniósł w pierwszej instancji, że dochodzona od niego wierzytelność przedawniła się, twierdzi w pierwszym zarzucie swego odwołania, że Sąd naruszył przepisy dotyczące przedawnienia mające zastosowanie w niniejszej sprawie. W celu ustalenia momentu rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia Sąd po pierwsze dokonał błędnej wykładni art. 73a rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 248, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 1, t. 4, s. 74) w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 1995/2006 z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. L 390, s. 1, zwanego dalej „rozporządzeniem finansowym") oraz art. 85b rozporządzenia Komisji (WE, Euratom) nr 2342/2002 z dnia 23 grudnia 2002 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia nr 1605/2002 (Dz.U. L 357, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 1, t. 4, s. 145) w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem Komisji (WE, Euratom) nr 478/2007 z dnia 23 kwietnia 2007 r. (Dz.U. L 111, s. 13, zwanego dalej „rozporządzeniem wykonawczym").

28 Według wnoszącego odwołanie pięcioletni termin przedawnienia przewidziany przez hierarchicznie wyższy przepis, a mianowicie art. 73a rozporządzenia finansowego, ma w zakresie, w jakim stosuje się do okresu, podczas którego musi być ustalone prawo do wierzytelności, charakter odmienny od terminu przewidzianego w art. 85b rozporządzenia wykonawczego, który ma zastosowanie jedynie do okresu, podczas którego ma być wszczęte postępowanie w przedmiocie odzyskania wierzytelności, albowiem w przeciwnym wypadku naruszone byłyby zasady pewności prawa i skutecznej ochrony. Moment rozpoczęcia biegu tych dwóch terminów – wbrew temu, co stwierdził Sąd – nie jest więc w przekonaniu wnoszącego odwołanie taki sam.

29 W wypadku nieuwzględnienia proponowanej interpretacji wnoszący odwołanie wysuwa, po drugie, zarzut bezprawności tych dwóch rozporządzeń, ponieważ naruszają one zasady ogólne dotyczące przedawnienia oraz zasady pewności prawa i skutecznej ochrony, a także przysługujące dłużnikowi prawo do obrony. Po trzecie, wnoszący odwołanie zarzuca Sądowi, iż zbadał jako argument autonomiczny argument podniesiony przez niego na poparcie zarzutu dotyczącego naruszenia zasad przedawnienia, który opierał się na nieprzestrzeganiu przez Parlament rozsądnego terminu przy ustalaniu jego wierzytelności.

30 Parlament twierdzi, że zarzut ten jest niedopuszczalny, albowiem po pierwsze, wnoszący odwołanie podnosi te same argumenty co przedstawione w pierwszej instancji, zgodnie z którymi istnieją dwa terminy przedawnienia. Po drugie, zarzut bezprawności został podniesiony po raz pierwszy w ramach niniejszego postępowania odwoławczego.

31 Parlament podkreśla, że w każdym razie rzeczony zarzut nie jest zasadny, ponieważ Sąd prawidłowo zastosował całkowicie jasne przepisy art. 73a rozporządzenia finansowego i art. 85b rozporządzenia wykonawczego, na które to przepisy powołał się sam wnoszący odwołanie.

Ocena Trybunału

– W przedmiocie dopuszczalności pierwszego zarzutu odwołania w zakresie, w jakim dotyczy on wykładni art. 73a rozporządzenia finansowego i art. 85 rozporządzenia wykonawczego

32 Z art. 256 TFUE, art. 58 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości oraz art. 169 regulaminu postępowania przed Trybunałem wynika, że odwołanie musi dokładnie wskazywać zakwestionowane części wyroku, którego uchylenie ma na celu, oraz zawierać argumenty prawne, które szczegółowo uzasadniają to żądanie. Nie spełnia wymogów sformułowanych w tych przepisach odwołanie, które ogranicza się jedynie do powtórzenia czy też dosłownego odtworzenia zarzutów i argumentów podniesionych już przed Sądem i nie zawiera nawet argumentacji mającej na celu wskazanie konkretnego naruszenia prawa, którym miałby być dotknięty zaskarżony wyrok.

33 Natomiast w sytuacji, gdy wnoszący odwołanie kwestionuje wykładnię lub zastosowanie przez Sąd prawa Unii, kwestie prawne rozpatrywane w pierwszej instancji mogą być ponownie rozważane w postępowaniu odwoławczym. Gdyby bowiem wnoszący odwołanie nie mógł oprzeć odwołania na zarzutach i argumentach podniesionych przed Sądem, postępowanie odwoławcze byłoby pozbawione częściowo sensu.

34 Tymczasem pierwszy zarzut odwołania ma na celu właśnie podważenie wykładni rozporządzenia finansowego i rozporządzenia wykonawczego, przyjętej przez Sąd w celu oddalenia pierwszego zarzutu podniesionego w pierwszej instancji. W ten sposób wnoszący odwołanie kwestionuje odpowiedź, jakiej Sąd udzielił w zaskarżonym wyroku na kwestię prawną, która może być przedmiotem kontroli Trybunału w ramach odwołania.

35 Należy więc uznać, że pierwszy zarzut odwołania jest dopuszczalny w zakresie, w jakim dotyczy wykładni przez Sąd art. 73a rozporządzenia finansowego i art. 85b rozporządzenia wykonawczego.

– W przedmiocie zasadności pierwszego zarzutu odwołania w zakresie, w jakim dotyczy wykładni przez Sąd art. 73a rozporządzenia finansowego i art. 85b rozporządzenia wykonawczego

36 Należy przypomnieć, że po pierwsze zgodnie z art. 73a rozporządzenia finansowego „bez uszczerbku dla przepisów określonych uregulowań oraz zastosowania decyzji Rady w sprawie systemu zasobów własnych Wspólnot [Unii Europejskiej], dla należności [wierzytelności] Wspólnoty [Unii] od osób trzecich, jak również dla należności [wierzytelności] osób trzecich od Wspólnoty [Unii] obowiązuje termin przedawnienia wynoszący pięć lat. Dzień, począwszy od którego termin przedawnienia zaczyna biec, oraz warunki jego przerwania ustanawiają zasady wykonawcze". Po drugie, zgodnie z art. 85b ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia wykonawczego „bieg terminu przedawnienia dla należności [wierzytelności] Wspólnoty [Unii] od osób trzecich rozpoczyna się wraz z upływem terminu, o którym dłużnik został poinformowany w nocie debetowej".

37 W celu oddalenia zarzutu wnoszącego odwołanie dotyczącego tego, iż w momencie wydania drugiej zaskarżonej decyzji sekretarza generalnego, a mianowicie w dniu 7 października 2010 r., roszczenie Parlamentu mające na celu uzyskanie zwrotu spornej sumy było przedawnione zgodnie z art. 73a rozporządzenia finansowego, Sąd po pierwsze stwierdził, zasadniczo w pkt 39 i 40 zaskarżonego wyroku, że zgodnie ze wspomnianym przepisem w związku z art. 85b rozporządzenia wykonawczego, bieg przedawnienia rozpoczął się dopiero wraz z upływem terminu, o którym dłużnik został poinformowany w drugiej nocie debetowej, czyli z dniem 20 stycznia 2011 r. Sąd wywiódł z powyższego w pkt 41 zaskarżonego wyroku, że w dniu 7 października 2010 r. termin przedawnienia nie zaczął jeszcze biec i że w dniu tym wcale ono jeszcze nie nastąpiło.

38 Po drugie, w pkt 43 zaskarżonego wyroku Sąd stwierdził, że wnoszący odwołanie pragnął podnieść względem Parlamentu zarzut uchybienia wymogom spoczywającym na tej instytucji na mocy zasady rozsądnego terminu, która stoi na przeszkodzie, w świetle podstawowej zasady pewności prawa, temu, aby instytucje Unii mogły opóźniać przez nieokreślony czas wykonywanie ich uprawnień. Sąd przypomniał, że obowiązek przestrzegania rozsądnego terminu w przypadku prowadzenia postępowań administracyjnych stanowi zasadę ogólną prawa Unii, której poszanowanie gwarantuje sąd Unii i która jest ujęta, jako jeden z aspektów prawa do dobrej administracji, w art. 41 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

39 Po stwierdzeniu, że poszanowanie zasady rozsądnego terminu jest wymagane we wszystkich wypadkach, w których, w braku odpowiednich przepisów w tym względzie, zasady pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań stoją na przeszkodzie temu, aby instytucje Unii mogły działać bez ograniczeń czasowych, Sąd orzekł w pkt 45 i 46 zaskarżonego wyroku, że w niniejszej sprawie ani rozporządzenie finansowe, ani rozporządzenie wykonawcze nie określają terminu, w którym należy podać do wiadomości notę debetową i że w konsekwencji jego zadaniem było ustalenie, czy Parlament przestrzegał zobowiązań spoczywających na nim na mocy zasady rozsądnego terminu.

40 W pkt 47 i 49 zaskarżonego wyroku Sąd stwierdził po pierwsze, że nie wydaje się, aby okres, jaki upłynął między końcem kadencji parlamentarnej wnoszącego odwołanie w 1999 r. a datą wydania drugiej decyzji sekretarza generalnego w dniu 7 października 2010 r. był bez zarzutu w świetle zasady rozsądnego terminu. Po drugie, czyny zarzucane zainteresowanemu były związane z dokumentami księgowymi znajdującymi się już w posiadaniu Parlamentu, którego uwagę w odniesieniu do ryzyka błędów powinno było zwrócić ponadto złożone do tej instytucji pismo wnoszącego odwołanie z dnia 13 lipca 1999 r. zawierające wniosek o wyjaśnienie zasad zwrotu kosztów zatrudnienia asystentów parlamentarnych.

41 Sąd stwierdził w związku z powyższym w pkt 50 zaskarżonego wyroku, że wszczęte przez Parlament postępowanie kontrolne mogło być przeprowadzone wcześniej, podobnie jak i wcześniej mogła zostać wydana druga decyzja sekretarza generalnego, z uwagi na co Parlament uchybił zobowiązaniom spoczywającym na nim na mocy zasady rozsądnego terminu.

42 Sąd orzekł jednak, że zarzut dotyczący naruszenia zasady rozsądnego terminu należy oddalić, ponieważ naruszenie rozsądnego terminu może powodować nieważność aktu, który jest nim dotknięty, wyłącznie wówczas, gdy wpłynęło ono negatywnie na realizację prawa do obrony przez adresata tego aktu. Tymczasem Sąd stwierdził w pkt 52 zaskarżonego wyroku, że w niniejszej sprawie wnoszący odwołanie nie podniósł żadnego argumentu wskazującego na naruszenie jego prawa do obrony w przedstawionych uwagach dotyczących tego naruszenia.

43 W tym względzie należy zaznaczyć, że art. 73a rozporządzenia finansowego ustanawia ogólną zasadę przewidującą pięcioletni termin przedawnienia wierzytelności Unii, a w odniesieniu do wyznaczania dnia, jaki należy przyjąć w celu obliczania tego terminu, odsyła do zasad wykonania, które zgodnie z art. 183 tego rozporządzenia przyjmuje Komisja Europejska.

44 Z przepisów tych wynika po pierwsze, że nie można skutecznie powołać się na sam art. 73a rozporządzenia finansowego, bez uwzględniania jego zasad wykonania, w celu ustalenia, że wierzytelność Unii uległa przedawnieniu.

45 Po drugie, prawodawca Unii, ustanawiając ogólną zasadę przewidującą pięcioletni termin przedawnienia, uznał, że termin taki jest wystarczający w celu ochrony interesów dłużnika w świetle zasad pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań oraz w celu umożliwiania organom Unii uzyskania zwrotu nienależnie zapłaconych sum. Jak zaznaczył rzecznik generalny w pkt 50 swej opinii, art. 73a rozporządzenia finansowego ma w szczególności na celu ograniczenie w czasie możliwości dochodzenia wierzytelności Unii od osób trzecich. Ma to służyć zapewnieniu należytego zarządzania finansami. Zasady wykonania ustanowionej w ten sposób w art. 73a reguły muszą być przyjęte w zgodzie z tymi celami.

46 W tym względzie art. 85b rozporządzenia wykonawczego przewiduje, że bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się wraz z upływem terminu, o którym dłużnik został poinformowany w nocie debetowej, czyli w akcie, na którego podstawie to ustalenie wierzytelności przez intendenta podaje się do wiadomości dłużnika, któremu wyznaczany jest termin zapłaty zgodnie z art. 78 rozporządzenia wykonawczego.

47 Jak podkreślił Sąd w pkt 45 zaskarżonego wyroku, należy jednak stwierdzić, że ani rozporządzenie finansowe, ani rozporządzenie wykonawcze nie precyzują terminu, w którym należy podać do wiadomości notę debetową, licząc od dnia zdarzenia powodującego powstanie danej wierzytelności.

48 Jednakże, jak zostało przypomniane w pkt 44 zaskarżonego wyroku, zasada pewności prawa wymaga, aby w braku odpowiednich przepisów w tym względzie dana instytucja dokonała powiadomienia w rozsądnym terminie. Inaczej bowiem intendent, do którego należy wyznaczenie w nocie debetowej terminu płatności, który zgodnie z art. 85b rozporządzenia wykonawczego stanowi początek biegu terminu przedawnienia, mógłby swobodnie określać ten początek biegu bez związku z chwilą powstania danej wierzytelności, co byłoby oczywiście sprzeczne z zasadą pewności prawa i celem art. 73a rozporządzenia finansowego.

49 W tym względzie należy przyznać w świetle art. 73a rozporządzenia finansowego, iż konieczne jest przyjęcie domniemania, że termin podania do wiadomości noty debetowej nie jest rozsądny, jeżeli następuje ono ponad pięć lat od momentu, kiedy instytucja zwyczajnie mogła dochodzić swej wierzytelności. Domniemanie takie może być obalone jedynie w wypadku, gdy dana instytucja wykaże, że pomimo podjętych przez nią starań opóźnienie w działaniu należy przypisywać dłużnikowi, a zwłaszcza jego działaniom opóźniającym i jego złej wierze. W wypadku gdy brak jest takiego dowodu, należy uznać, że instytucja uchybiła zobowiązaniom spoczywającym na niej na mocy zasady rozsądnego terminu.

50 W niniejszej sprawie, jak stwierdził Sąd w pkt 46–50 zaskarżonego wyroku, Parlament wydał drugą decyzję sekretarza generalnego i drugą notę debetową oraz podał je do wiadomości wnoszącego odwołanie dopiero w październiku 2010 r., chociaż kadencja parlamentarna zainteresowanego dobiegła końca w 1999 r., Parlament dowiedział się o omawianych okolicznościach faktycznych w dniu 18 marca 2005 r. – kiedy to instytucji tej zostało przekazane sprawozdanie końcowe OLAF-u – a przed tym dniem posiadał on dokumenty księgowe dotyczące tych okoliczności faktycznych. Wobec braku dowodu na zachowanie zainteresowanego mogące wytłumaczyć to opóźnienie Sąd słusznie uznał, że Parlament uchybił zobowiązaniom spoczywającym na nim na mocy zasady rozsądnego terminu.

51 Niemniej jednak, uznając w pkt 51 i 52 zaskarżonego wyroku, że wspomniane naruszenie zasady rozsądnego terminu nie mogło spowodować stwierdzenia nieważności drugiej decyzji sekretarza generalnego, ponieważ wnoszący odwołanie nie dowiódł, że rzeczone naruszenie miało negatywny wpływ na jego prawo do obrony, Sąd popełnił błąd co do konsekwencji, jakie należy wyciągnąć z naruszenia zasady rozsądnego terminu, w sytuacji gdy prawodawca Unii wydał przepis o charakterze generalnym wymagający od instytucji Unii działania w określonym terminie.

52 Przyjmując bowiem, jak stwierdzono w pkt 45 niniejszego wyroku, regułę generalną, zgodnie z którą – jak wynika z art. 73a rozporządzenia finansowego – wierzytelności Unii od osób trzecich ulegają przedawnieniu z upływem pięciu lat, prawodawca Unii zamierzał zagwarantować ewentualnym dłużnikom Unii, iż po upływie tego terminu nie będą zasadniczo – stosownie do wymogów pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań – objęci środkami podejmowanymi w celu odzyskania takich wierzytelności, w odniesieniu do których są oni zwolnieni z przedstawiania dowodu, iż nie są dłużnikami.

53 Należy więc uwzględnić jasno wyrażoną przez prawodawcę Unii wolę ograniczenia w czasie możliwości odzyskania przez instytucje wierzytelności Unii od osób trzecich po to, aby wyciągnąć konsekwencje ze stwierdzenia uchybienia przez jedną z nich zobowiązaniom spoczywającym na niej na mocy zasady rozsądnego terminu.

54 W świetle wymogów pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań, będących u podstaw wspomnianej woli prawodawcy, nieistotne jest w niniejszej sprawie przypomniane przez Sąd w pkt 51 zaskarżonego wyroku orzecznictwo, wedle którego naruszenie zasady rozsądnego terminu może powodować stwierdzenie nieważności zaskarżonego aktu jedynie w wypadku, gdy naruszenie to miało negatywny wpływ na prawo do obrony.

55 W tych okolicznościach, skoro w niniejszym wypadku Sąd stwierdził, że Parlament uchybił zobowiązaniom spoczywającym na nim na mocy zasady rozsądnego terminu, to nie mógł on, bez naruszania prawa, nie stwierdzić nieważności drugiej decyzji sekretarza generalnego z powodu niepowołania się przez wnoszącego odwołanie na jej negatywny wpływ na jego prawo do obrony.

56 Z powyższego wynika, że Sąd niesłusznie oddalił pierwszy zarzut wnoszącego odwołanie.

57 W świetle całości powyższych rozważań i bez potrzeby analizowania pozostałych zarzutów i argumentów należy uchylić zaskarżony wyrok w zakresie, w jakim dotyczy sprawy T-560/10.

W przedmiocie skargi do Sądu

58 Zgodnie z art. 61 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości w przypadku uchylenia orzeczenia Sądu Trybunał może wydać orzeczenie ostateczne w sprawie, jeżeli stan postępowania na to pozwala.

59 W niniejszej sprawie Trybunał uważa, że stan postępowania pozwala na rozpoznanie wniesionej do Sądu przez R. Nenciniego skargi o stwierdzenie nieważności i że należy wydać orzeczenie ostateczne w tym przedmiocie.

60 Ze względów przedstawionych w pkt 48–50 niniejszego wyroku należy uwzględnić pierwszy zarzut wnoszącego odwołanie dotyczący przedawnienia i naruszenia zasady rozsądnego terminu.

61 W konsekwencji należy stwierdzić nieważność drugiej decyzji sekretarza generalnego oraz drugiej noty debetowej.

W przedmiocie kosztów

62 Zgodnie z art. 184 § 2 regulaminu postępowania, jeżeli odwołanie jest bezzasadne lub jest zasadne i Trybunał wydaje orzeczenie kończące postępowanie w sprawie, rozstrzyga on również o kosztach.

63 Zgodnie z art. 138 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 184 § 1 tego regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Na mocy tego samego postanowienia, jeżeli jest to uzasadnione okolicznościami sprawy, Trybunał może orzec, że jedna ze stron pokrywa, oprócz własnych kosztów, część kosztów poniesionych przez stronę przeciwną.

64 W niniejszej sprawie należy zaznaczyć z jednej strony, że wnoszący odwołanie przegrał w zakresie żądań swego odwołania dotyczących sprawy T-431/10. Z drugiej strony Parlament przegrał w zakresie odwołania w sprawie T-560/10. W konsekwencji, jako że każda ze stron wystąpiła o obciążenie kosztami strony przeciwnej, należy obciążyć Parlament oprócz jego własnych kosztów, trzema czwartymi kosztów poniesionych przez wnoszącego odwołanie w niniejszym postępowaniu odwoławczym.

65 Koszty postępowania w pierwszej instancji w sprawie T-560/10 pokrywa Parlament.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

1) Wydany przez Sąd Unii Europejskiej wyrok Nencini/Parlament (T-431/10 i T-560/10, EU:T:2013:290) zostaje uchylony w zakresie dotyczącym sprawy T-560/10.

2) Stwierdza się nieważność decyzji sekretarza generalnego Parlamentu Europejskiego z dnia 7 października 2010 r. w sprawie odzyskania określonych kwot pobranych przez Riccarda Nenciniego, będącego byłym członkiem Parlamentu Europejskiego, z tytułu zwrotu kosztów podróży i kosztów zatrudnienia asystentów parlamentarnych oraz noty debetowej dyrektora generalnego dyrekcji generalnej Parlamentu Europejskiego ds. finansowych nr 315653 z dnia 13 października 2010 r.

3) Parlament Europejski zostaje obciążony oprócz jego własnych kosztów, trzema czwartymi kosztów poniesionych przez Riccarda Nenciniego w niniejszym postępowaniu odwoławczym.

4) Parlament Europejski zostaje obciążony kosztami postępowania w pierwszej instancji w sprawie T-560/10.

5) W pozostałym zakresie odwołanie zostaje oddalone.

Podpisy